

ORGANİK TARIM DENETİM PROGRAMI

Organik Tarım ile ilgili Kontrol Prosedürü, Raporlama ve Sertifikasyon prosedürü, ilgili standartlar ve yasalar doğrultusunda düzenlenmiştir Türkiye’de 5262 sayılı Organik Tarım Kanunu ve 18.08.2010 tarih ve 27676 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan “Organik Tarımın Esasları ve Uygulanmasına İlişkin Yönetmelik (=TR Organik Yönetmeliği)”in uygulanması ile ilgili kurallar düzenlenir.

Denetim programı aşağıdaki şekilde yapılandırılmıştır:

- Müşebbis tarafından faaliyete ilişkin güncel bilgi ve belgelerin sunumu (Organik Sistem Planı)
- Kontrol
- Sertifikasyon

GİRDİ KONTROL DENETİM PROGRAMI

Firma, “girdi” işleme öncesi, “girdi işleme” müteşebbis sertifikasına sahip olmalıdır. Firma, “girdi” işleme öncesi, “girdi işleme” proses spesifikasyonuna sahip olmalıdır. Girdi olarak etiketlenerek markete sunulan ürünlerin ticaret öncesi müteşebbis sertifikaları düzenlenmiş olmalıdır. Girdi olarak etiketlenerek markete sunulan ürünlerin ticaret öncesi, onaylı ürün spesifikasyonları olmalıdır.

1. Kabul kontrolleri

- Müşteri, ürün kabulünde ambalaj ya da konteynırın kapatılışını kontrol etmelidir.
- Müşteri, ürün kabulünde, içeriği doğrulamak amacıyla etiketteki işaretlemeleri ve/veya eşlik eden dokümanları kontrol etmelidir.
- Kabul kontrol ve doğrulama sonuçları hesap kayıtlarında belirtilmelidir.
- Müşteri, kullanmış olduğu hammadde ve ürünlerin gen teknolojilerinden arı orijinli olduklarını “genetik modifikasyondan arıdır” deklarasyonu ile ispatlayabilmelidir.

2. Depolama

- Girdi yönetmeliklerine uygun üretilmemiş ürünlerin hazırlanmasında; operasyon öncesi ve sonrasında organik ürün depolama alan ya da zamanları ayrı olmalıdır.
- Girdi yönetmeliklerine uygun üretilmiş ürünlerin hazırlanmasında; operasyon öncesi ve sonrasında organik ürün depolama alan ya da zamanları ayrı olmalıdır.
- Alanlar, lot tanımlanmasına olanak sağlayacak şekilde düzenlenmiş olmalıdır.
- Depolama alanları, uygun olmayan madde ve ürünlerle karışmayı ya da kontaminasyonu engelleyecek şekilde düzenlenmelidir.
- “Girdi depolama alanlarının” izin verilmeyen maddelerle muamelesi yasaktır. Kuru gübreler, yeterince kuru alanlarda(<12% nem) depolanmalıdır.

3. İşleme

- Müşteri, (girdi) ürün operasyonunu sertifikalandırılmış kapsam dahilinde ve proses spesifikasyonuna göre yürütmelidir.
- Kontaminasyonu veya yönetmeliklerde belirtilen üretim kurallarına uygun olmayan ürünlerle yer değiştirmeyi engellemek için partilerin tanımlanmasını sağlayıcı önlemler alınmalıdır.
- Yönetmeliklerde belirtilen üretim kurallarına uygun olmayan ürünlerle karışmayı engellemek için engelleyici önlemler alınmalıdır.
- Girdi üretim partisi, girdi yönetmeliklerine uygun olmayan ürünlere uygulanan benzer işlemlerden fiziksel ya da zaman olarak ayırım sağlanarak, kesinti olmaksızın bir seferde işlenmelidir.
- Müşteri, seyrek yapılan prosesler olduğunda kontrol kuruluşunu haberdar etmelidir. Müşteri, girdi üretiminden önce temizlik yapmalıdır. “Girdi üretiminden önce, temizlik etkinliği ölçüm sonuçları hesaba katılmalıdır.
- Hammadde, yarı mamul ya da son üründe radyasyon uygulaması yasaktır.
- Her partiden örnek alınmalı ve doğru koşullarda 2 yıl boyunca saklanmalıdır.
- Örnekler 2 yıl saklanmalıdır.
- Örnekler, bütünlüğü ve özellikleri bozulmayacak şekilde doğru şartlarda depolanmalıdır.

4. Reçete

- Azotça zengin gübre olarak sınıflandırılmış: Azot(N) içeriği, fosfat içeriğinin (P₂O₅) 2.43 katı olmalıdır.
- Fosfatça zengin gübre olarak sınıflandırılmış: Fosfat içeriği, azot içeriğinin en az 0.42 katı olmalıdır.
- Potasyumca zengin gübre olarak sınıflandırılmış: ürün en az 10% potasyum oksit (K₂O) içerir ve azot ya da fosfatca zengin gübre olarak sınıflandırılmaz.
- Kalsiyumca zengin gübre olarak sınıflandırılmış: Ürün en az 12% Kalsiyum oksit (CaO) içerir ve azot ya da fosfatca zengin gübre olarak sınıflandırılmaz.

Hazırlayan	Onaylayan
Zir.Yük.Müh.Cüneyt ÖZBAŞBUĞ(Kalite Yön.)	Zir.Yük.Müh.Cüneyt ÖZBAŞBUĞ(G.Müdür)

ORG-F09

- Kompost olarak sınıflandırılmış: ürün tamamen ya da büyük bir kısmı ya da mikroorganizmaların yardımıyla parçalanan ve humik bileşiklerin yavaşça bozulduğu son ürüne çevrilen daha fazla organik atık(50% den daha az hayvan dışkısı içeren) içerir.
- Bahçe toprağı olarak sınıflandırılmış: aşağıdaki bir veya birkaç üründen oluşmalıdır;
  - ✓ Belirlenen şartları karşılayan ürün gruplarındaki tüm ürünler
  - ✓ Organik materyal ile karıştırılmış hayvan dışkısı
  - ✓ Son 40 yıl içinde veya belli bir periyodunda ekim yapılmış olan alanlardan elde edilmiş olması koşuluyla, kuru madde üzerinden maksimum %60 oranında torf ilave edilmesine müsaade edilir.
- Ürün grubundaki(sınıflandırmaya göre) ürünler, tabloda belirtilen değerlerden daha yüksek ağır metal ya da arsenik içermemelidir:

5. İşaretlemeler

- Müşteri, EGETAR onaylı iç ve dış ürün işaretlemelerini bir planda gösteren kayıt tutmalı ve kontrolör için hazır bulundurmalıdır.
- Etiketler ya da eşlik eden dokümanlarda aşağıdaki işaretlemeler yer almalıdır; (kanunen, diğer işaretlemelere karşı bir önyargı olmaksızın)
  - ✓ Ürün ismi
  - ✓ Müşteri ismi ve adresi, farklı ise ürün sahibi ya da satıcısı
  - ✓ Ürün partisini refere eden izlenebilir kimlik kodu
  - ✓ "Egetar" harflerini takiben müşteri numarası
- Proje dışındaki ünitelere nakledilen ürünlerde Egetar onaylı etiket olmalıdır. (Egetar pulu, imzası ve onay tarihi olan)
- Müşteri, üretim tarih/yılıının tespit edilebilmesi ve en azından son üreticiye ve istenen her bir bireysel üreticiye ya da üretici grubuna dek izlemeyi sağlayacak faturaları, ambalaj listesini, nakliye dokümanlarını ve diğer eşlik eden dokümanları (palet kartları da dahil) izlenebilir lot numarası ile tanımlamalıdır.
- Müşteri, sertifika yayınlanmadan, müteşebbis sertifikasında belirtilmiş ürünler üzerinde işaret ve semboller kullanamaz.
- Organik metotla üretilmedikçe, etiketlerde organik üretim ya da organik geçiş olduğuna dair bir ifade kullanılamaz.
- Piyasaya sunulan tüm ürünlere ait, işlemci/kullanıcı talimatlarını belirten dokümanlar mevcut olmalıdır.

6. Nakliye

- Kontrol sistemine dâhil olmayan diğer ünitelere taşıma. Operatörler, mühürde bir manipülasyon ya da hasar yapılmadan içeriğin değiştirilemeyeceği şekilde kapatılmış ürünlerin uygun ambalaj, konteynır ya da araçlarla taşınmasını sağlamalıdır. Ürünler etiketli olmalı ya da beraberinde ilgili evraklar olmalıdır. Yapılan paketleme, nakliye sırasında organik ürünün kontaminasyonunu önleyecek şekilde olmalıdır. Tercihen, geçirgen paketleme materyalleri kullanılmamalıdır.
- Kontrol sistemine tabi ünitelere taşıma. Aşağıdaki durumlarda, ambalaj, konteyner ya da araçların kapatılması gerekmez;
  - ✓ Gerekli bilgileri içeren dokümanlar (ya da etiket) ürüne eşlik ediyor ise
  - ✓ Kontrol kuruluşu, yetkili merci ve alıcı operatörleri nakliye hakkında bilgilendirilmiş ve mutabık kalmışlar ise
- Kontrol sistemine tabi ünitelere taşıma. Aşağıdaki durumlarda, ambalaj, konteyner ya da araçların kapatılması gerekmez
- Müşteri, ithalat ya da satış sertifikası düzenlenen her parti ürünü temsilen, mühürlenmiş şahit numuneyi altı ay boyunca muhafaza etmelidir.

7. Sevk ve İdare

- Stok ve mali kayıtlar üniteye ya da tesislerde muhafaza edilmelidir.
- Operatör ya da kontrol kuruluşu, stok ve mali kayıtlar aracılığı ile aşağıdaki bilgilere ulaşabilmelidir;
  - ✓ Tedarikçi, eğer farklı ise, satıcı ya da ihracatçı,
  - ✓ Üniteden sevk edilen ürünlerin ya da satın alınan ve kullanılan tüm malzemelerin niteliği ve miktarı,
  - ✓ Üniteden ya da ilk alıcının tesisinden/deposundan çıkan ürünün niteliği, miktarı ve alıcısı,
  - ✓ Kontrol kuruluşu ya da yetkili merci tarafından kontrol amaçlı ihtiyaç duyulan diğer bilgiler.
- Gelen mallara ait hesap bilgileri, uygun gerekçe belgeleri ile dokümante edilmelidir.
  - ✓ Ambalaj listesi ve/veya diğer nakliye belgelerinin kopyası
  - ✓ Faturalar
  - ✓ Orijinal işlem sertifikaları
- Giden sertifikalı ürünlere ait hesap bilgileri, uygun gerekçe belgeleri ile dokümante edilmelidir.
  - ✓ Ambalaj listesi ve/veya diğer nakliye belgelerinin kopyası
  - ✓ Faturalar
  - ✓ EGETAR işlem ya da ithalat sertifikalarının kopyası
- Hesaplar, tutarlı bir giriş çıkış dengesi gösteriyor olmalıdır.
- Kayıtlarda kimyasal analiz sonuçları mevcut olmalıdır.

Hazırlayan	Onaylayan
Zir.Yük.Müh.Cüneyt ÖZBAŞBUĞ(Kalite Yön.)	Zir.Yük.Müh.Cüneyt ÖZBAŞBUĞ(G.Müdür)

ORG-F09

- Kayıtlarda her ürünün kimyasal bileşimi yer almalıdır.
- Müşteri, sertifikalı ürün hakkında alınan tüm şikâyetlerin kaydını tutmalıdır.
- Şikâyetler üzerine yapılan çözümleyici faaliyetler kayıt altına alınmalıdır.

8. Sertifikasyon Sonrası Süreç

Organik Tarım Kapsamında Yaptırımlar

1. Uyarı:

Tespit edilen tüm uyumsuzluklar için öncelikle uyarı yapılır. Düzenlenen uyarılarda düzeltici faaliyet süreci belgenin düzenlendiği tarihten itibaren kontrolörün belirleyeceği süre içinde Müteşebbis tarafından tamamlanmalıdır. Yaptırım gerektiren sebeplerin çözülmemesi halinde askıya alma uygulanır

2. Askıya Alma:

Uyumsuzluğun zamanında düzeltilmemesi durumunda etkilenen ürün ve/veya ünite askıya alınacaktır, askıya alma işlemi müteşebbise yazılı olarak bildirilir,

Kalıntı bulunması durumunda askıya almak için daha fazla nedenler araştırılabilir.

Askıya alma sırasında, ilgili ürün organik üretim metoduna referans ile satılamaz (sonuç olarak hiçbir işlem-ürün satış-sertifika verilemez) ve askıya alma ile ilgili ürünlerde hiçbir sertifikasyon işareti kullanımı mümkün değildir.

EGETAR, potansiyel olarak onaylanmamış var olan ürünün, ürünün geri toplatılmasını ve etiketin düzeltilmesini de içeren, düzeltici bir faaliyete tabi tutulmasını isteyebilir.

Organik sertifikasyonun askıya alınma durumu, gerekli olan düzeltici önlemler uygulanıp doğruluğu sağlanıncaya kadar yürürlükte kalır. İlgili uyumsuzlukların müteşebbis tarafından 1 ay içerisinde düzeltilmemesi durumunda; müteşebbisten konuyla ilgili açıklama istenir. Müteşebbisin konuyla ilgili açıklamaları ve süre uzatması isteğinin uygun bulunması durumunda (eksik, yanlış belgenin tahmini hazırlanabilme süresine göre) 1-6 ay arasında ek süre verilir.

3. Geri Çekme (İPTAL)

Müteşebbisin, askıya almanın verilen zaman süresi içinde askıya alma nedenleri üzerinde yeterli çalışma yapmaması durumunda, sertifika geri çekilecektir (iptal etme ya da geçersiz kılma da denilmektedir).

Bir sertifika geri çekildikten sonra, olası bir sonraki kontrol sırasında tam bir kontrol yapılmalıdır. Yeni bir fiziksel kontrol sırasında standardın bütün konuları değerlendirilmelidir.

Müteşebbis, devam etmek istemediğini bir sonraki kontrolden önce belirtirse, onunla yapılan sözleşme durdurulur.

EGETAR, sözleşmesi iptal edilen müteşebbise ait bilgileri 15 gün içerisinde Organik Tarım Bilgi Sisteminden(OTBIS) siler.

Hazırlayan	Onaylayan
Zir.Yük.Müh.Cüneyt ÖZBAŞBUĞ(Kalite Yön.)	Zir.Yük.Müh.Cüneyt ÖZBAŞBUĞ(G.Müdür)